

Cuprins

<i>Cuvânt-înainte</i>	5
DIANA, PRINȚESĂ DE WALES. POVEȘTEA SPUSĂ DE EA ÎNSĂȘI	33
DIANA. ADEVĂRATA EI POVEȘTE	129
1 „Ar fi trebuit să fiu băiat”	131
2 „Spune-mi «Sir»”	169
3 „Cu această speranță în suflet”	204
4 „Strigătele mele după ajutor”	223
5 „Iubitule, cred că am să leșin”	246
6 „Viața mea și-a schimbat cursul”	261
7 „Eu nu îi deranjez”	286
8 „Am făcut tot ce mi-a stat în putință”	323
DIANA. ADEVĂRATA EI POVEȘTE – CE A URMAT ..	339
9 „Ne-am pierdut entuziasmul”	341
10 „Zilele mele de actriță au luat sfârșit”	360
11 „O să fiu eu însămi”	381
12 „Spune-mi «da»”	401
13 „Prințesa oamenilor”	423
<i>Postfață. „Ne gândim la ea în fiecare zi”</i>	443
<i>Mulțumiri</i>	465
<i>Index</i>	467

Cuvânt-înainte

Chiar și la distanță de 25 de ani, povestea pe care o veți descoperi în paginile acestui volum pare greu de crezut. Producătorii de la Hollywood ar respinge un astfel de scenariu, motivând că este neverosimil: o prințesă frumoasă, dar disperată, un scriitor necunoscut, un du-te-vino marcat de amatorism și o carte care avea să schimbe pentru totdeauna viața prințesei.

În 1991, Diana se apropia de 30 de ani. Fusese în lumina reflectoarelor aproape toată viața ei adultă. Căsătoria cu prințul Charles, în 1981, fusese descrisă de arhiepiscopul de Canterbury drept un „basm”. În imaginația oamenilor, prințul și prințesa, binecuvântați cu doi fii, prințul William și prințul Harry, erau imaginea deopotrivă strălucitoare și înduioșătoare a Casei de Windsor. Simplul gând că mariajul de zece ani al cuplului era într-un cumplit impas era de neconceput – chiar și pentru celebra și fantezista presă de scandal. Comentând un turneu întreprins chiar în acel an de cuplul princiar în Brazilia, jurnaliștii de la *Sunday Mirror* i-au descris pe cei doi ca prezentând un „front unit în fața lumii”, apropierea lor transmițând „un fior de încântare” în rândurile reprezentanților presei.

La scurt timp după aceea, aveam să aflu adevărul necosmetizat. Locul puțin probabil în care au ajuns la urechea mea aceste dezvăluiri extraordinare a fost o cafenea muncitorească din Ruislip, o suburbie oarecare a Londrei. În timp ce clienții se înfruptau zgomotos din farfuriile pline cu ouă, șuncă și

fasole, mi-am vârât în urechi o pereche de căști, am pornit un reportofon ca vai de el și am ascultat din ce în ce mai uimit vocea inconfundabilă a prințesei, care își dezvăluia suferințele într-un soi de flux rapid al conștiinței. A fost ca și cum eram transportat într-un univers paralel, în care prințesa îmi povestea despre nefericirea ei, despre trădările pe care le îndurase, despre tentativele de suicid, dar și despre două lucruri despre care nu mai auzisem până atunci: bulimie nervoasă, o tulburare de alimentație, și o femeie pe nume Camilla.

Am părăsit cafeneaua buimac, incapabil să-mi cred urechilor. Mă simțeam de parcă fusesem primit într-un club clandestin care păzea cu strășnicie un secret. Un secret periculos. În seara aceea, în drum spre casă, am avut grijă să stau departe de marginea peronului de la metrou, cu gândurile învălmășindu-mi-se în minte, cuprins de o paranoie desprinsă parcă din filmul *Toți oamenii președintelui*, despre președintele [american Richard] Nixon, scandalul Watergate și investigația jurnalistică întreprinsă de [Bob] Woodward și [Carl] Bernstein.

Scriam deja de aproape zece ani despre familia regală și făceam parte din „menajeria media” care relata despre turneele sale în jurul lumii. Era, după cum spuneau membrii așa-zisei „găști regale”, cel mai amuzant lucru pe care îl puteai face cu hainele pe tine. Îi întâlнисem pe prințul Charles și pe prințesa Diana în numeroase rânduri la recepțiile care se dădeau la începutul fiecărui turneu. Conversațiile cu prințesa erau ușurele, simpatice și banale, de regulă despre cravatele mele prea țipătoare.

Totuși, viața de reporter acreditat pe lângă casa regală nu era pe de-a-ntregul amuzantă. Când cădeau măștile, era mult de muncă în spatele scenelor dedicate spectacolului regal, căci trebuia să îmi păstrez relațiile din interiorul palatelor Buckingham și Kensington, unde prinții de Wales ocupau

apartamentele opt și nouă, pentru a afla mai multe despre viața celor cu sânge regal. Printre altele, scrisesem câteva cărți despre diferite palate, despre averea familiei regale, dar și o biografie a ducese de York, așa că ajunsesem să cunosc destul de bine câțiva prieteni ai cuplului, dar și membri ai personalului, și credeam că aveam o idee despre ce se întâmpla în spatele porților închise ale palatului. Nimic din toate acestea însă nu mă pregătise pentru ceea ce tocmai aflatam.

Am descoperit adevărul datorită proprietarului de drept al reportofonului. L-am întâlnit pentru prima oară pe dr. James Colthurst în octombrie 1986, în timpul unei vizite regale obișnuite, când a însoțit-o pe Diana la inaugurarea unui nou computer tomograf, în cadrul departamentului de radiologie pe care acesta îl conducea la Spitalul St Thomas, din centrul Londrei. Puțin mai târziu, în timpul pauzei de ceai și biscuiți, i-am pus câteva întrebări legate de vizita prințesei. Curând mi-a devenit clar că dr. Colthurst, absolvent de Eton și fiu al unui baronet a cărui familie deținea Castelul Blarney, din Irlanda, de mai bine de un secol, o cunoștea pe Diana de ani buni.

M-am gândit atunci că doctorul avea să fie un contact folositor. Ne-am apropiat mai întâi în timpul partidelor de squash jucate pe terenurile de la St Thomas, apoi al unor prânzuri copioase, luate la restaurantul italian din apropiere. Vorbăreț, dar cam împrăștiat, James era fericit să vorbească despre orice alt subiect în afară de prințesa de Wales. Cu siguranță, o cunoștea destul de bine, încât să o fi vizitat pe vremea când nu era încă măritată și locuia împreună cu prietenii ei la Coleherne Court, în Kensington, sau să o fi auzit sporovăind visătoare despre prințul Charles. Ba chiar fuseseră împreună și în vacanță la schi, în Franța, alături de câțiva prieteni. Odată ce a devenit prințesă de Wales, iar lejeritatea care îi caracteriza viața a dispărut, Diana a continuat să își aducă aminte cu drag de Coleherne Court.

Diana și Colthurst au reluat relațiile de prietenie după vizita ei la St Thomas, întâlnindu-se când și când pentru a lua prânzul împreună. Încetul cu încetul, și el a fost primit în clubul secret al prințesei, având acces la crâmpoie din viața ei adevărată, nu cea existentă doar în imaginația oamenilor. Era clar că mariajul îi eșuase, iar soțul ei avea o relație extraconjugală cu Camilla Parker Bowles, soția prietenului său din armată, Andrew, deținătorul curiosului titlu de „Bastonul de argint”^{*} al reginei. Doamna Parker Bowles, care locuia în apropiere de Highgrove, reședința de la țară a prinților de Wales, era atât de intimă cu Charles, încât organiza în mod regulat cine și alte întâlniri pentru prietenii lui la reședința acestuia din Gloucestershire.

Deși Colthurst simțea că i se împărtășește un secret, nu era singurul care știa aceste amănunte. De la bodyguardul care îl însoțea pe Charles în timpul vizitelor sale nocturne la Camilla, la Middlewick House, până la bucătarul și majordomul cărora li se poruncea să pregătească și să servească o cină pe care știau că prințul nu o va lua, căci plecase să își viziteze amanta, sau până la valetul care marca programele TV din ghidul *Radio Times*, pentru a da impresia că fiul reginei petrecuse o seară liniștită acasă, toți cei care îi slujeau pe prinț și pe prințesă erau atrași, adesea împotriva propriei voințe, într-un joc al minciunilor. Valetul lui Charles, Ken Stronach, s-a îmbolnăvit din pricina trădărilor zilnice, în vreme ce purtătorul de cuvânt Dickie Arbiter s-a aflat în „situația imposibilă” de a păstra în fața lumii întregi iluzia unei familii fericite, silit fiind să închidă ochii în privința distanței care se căsca între cei doi soți.

Atunci când, în iunie 1990, prințul Charles și-a rupt mâna în timpul unei partide de polo și a fost dus de urgență la

* Poziție echivalentă cu cea de însoțitor al suveranei la evenimentele oficiale (n. tr.).

spitalul Cirencester, angajații săi au ascultat cu mare atenție frecvența radio a poliției pentru a afla informații despre călătoria prințesei de Wales de la Londra la clinică. Le era foarte clar că trebuiau să o îndepărteze din zonă pe prima vizitatoare a prințului – Camilla Parker Bowles – înainte de sosirea Dianei.

Toți cei care erau în temă cu ce se întâmpla erau conștienți că, mai devreme sau mai târziu, cazanul clocotind de înșelăciuni, subterfugii și duplicitate avea să dea în foc. Zi de zi se întrebau cât va mai continua această conspirație menită să înșele vigilența viitoare regine. Poate la nesfârșit. Sau poate până când prințesa avea să se înfurie, sătulă de cei în care avea încredere și pe care îi admira, și care îi repetau până la epuizare că femeia aceasta, Camilla, nu era decât o bună prietenă. Suspiciunile ei, argumentau persoanele în cauză, erau neîndreptățite, rodul imaginației unei „fete prostuțe”, după cum li se confesase, într-o zi, regina-mamă celor din cercul ei de apropiați.

Așa cum avea să explice Diana câțiva ani mai târziu, în timpul celebrului ei interviu din cadrul emisiunii BBC *Panorama*: „Prietenii soțului meu sugerau că eram din nou instabilă, bolnavă și că ar trebui să fiu internată într-un fel de centru pentru a mă însănătoși. Aproape că eram o rușine pentru familie”.

Departele de a fi rătăcirile unei femei nebune, suspiciunile Dianei s-au dovedit a fi corecte, iar durerea că fusese înșelată nu doar de soțul ei, ci de toți cei din interiorul sistemului regal i-a indus un sentiment absolut și evident de neîncredere și dispreț la adresa „Firmei”* . Aceste atitudini aveau să îi modeleze comportamentul pentru tot restul vieții.

Așadar, Colthurst se înfrupta din puiul Kiev pe care și-l comandase și o privea pe Diana jucându-se cu salata din fața ei în timp ce îi povestea, într-un amestec de furie și tristețe, despre

* Poreclă dată familiei regale (n. tr.).

situația din ce în ce mai greu de tolerat în care se afla. Prințesa își dădea seama că, dacă nu lua măsuri drastice, avea să îndure o viață întregă de nefericire și minciună. Primul ei gând fusese să își facă bagajele și să plece în Australia împreună cu băieții. Această atitudine amintea întrucâtva de comportamentul mamei sale, Frances Shand Kydd, care, după divorțul extrem de urât de tatăl Diane, contele Spencer, a dus o viață retrasă, pe deprimanta insulă Seil, din nord-vestul Scoției.

Aceasta nu era însă decât o tentativă de bravadă și nu avea să rezolve nimic. Problema esențială cu care își bătea capul era alta: cum să dezvăluie publicului povestea din punctul ei de vedere, în timp ce se chinuia să descâlcească itele juridice, emoționale și constituționale care o legau de monarhie. Era cu adevărat o situație delicată. Dacă, pur și simplu, și-ar fi luat bagajele și ar fi plecat, publicul și presa, care credeau cu strășnicie în basmul ce le fusese prezentat, ar fi considerat că Diana era irațională, isterică și nu se ridica la înălțimea rangului său. Din punctul său de vedere, prințesa făcuse tot ce îi stătuse în puteri pentru a rezolva situația. Încercase să stea de vorbă cu Charles, dar fusese expediată. Apoi, încercase să stea de vorbă cu regina, dar se lovise de un zid impenetrabil.

Nu numai că Diana se considera prizonieră într-o căsnicie profund nefericită, dar, cumva, se simțea legată cu cătușe de o imagine publică nerealistă asupra vieții sale de prințesă, precum și de un sistem regal cu totul nepăsător, condus, după cum singură spunea, de „oameni în costume gri”. Se simțea desconsiderată ca femeie și ca om. În interiorul palatului, era tratată cu amabilitate și condescendență, și privită drept o po-doabă atractivă la brațul rătăcitorului ei soț. „Între timp, Alteța Sa va continua să facă foarte puține lucruri, însă foarte bine”, acesta a fost comentariul unuia dintre secretarii particulari, la o întâlnire cu privire la viitoarele angajamente ale prințesei.

Rețineți, vorbim despre aceeași femeie care, în 1987, a făcut mai mult decât oricine altcineva pentru a îndepărta stigma-tul care îi însoțea pe bolnavii de SIDA, atunci când a dat mâna cu un pacient în stare terminală de la Spitalul Middlesex din Londra. Deși nu era capabilă să se exprime cu claritate în această privință, Diana avea o viziune personală asupra acțiunilor caritabile, care se îndepărta clar de abordarea plictisitoare și condescendentă pe care o presupunea tradiționalismul angajamentelor regale.

Captivă în închisoarea ei aurită, prințesa privea stingheră cum nu trecea o zi fără să aibă parte de sunetul unei uși trântite și al unui lacăt zăvorât, în vreme ce basmul continua să se înfrumusețeze în mințile englezilor de rând. „Simțea cum lațul se strângea în jurul ei”, își amintea mai târziu Colthurst. „Spre deosebire de alte femei, Diana nu se bucura de libertatea de a putea pleca departe cu băieții ei”.

Asemenea unui prizonier condamnat pentru o faptă pe care nu a comis-o, Diana simțea nevoia acută de a mărturisi lumii întregi adevărul despre viața ei, suferința care o măcina și ambiția pe care o nutrea. Se simțea profund nedreptățită. Pur și simplu, își dorea libertatea de a spune ce avea pe suflet, șansa de a le povesti oamenilor totul, permițându-le apoi să o judece în consecință.

Simțea întrucâtva că, dacă avea posibilitatea de a-și dezvălui povestea oamenilor, aceștia aveau să o înțeleagă înainte de a fi prea târziu. „Lasă-i pe ei să mă judece”, a spus ea, la un moment dat, încrezătoare că poporul nu avea să o critice la fel de aspru ca familia regală sau ca presa. Cu toate acestea, dorința ei de a lămuri ce considera a fi adevărul se lupta cu sâcâitoarea spaimă că, în orice clipă, dușmanii pe care îi avea la palat aveau să o considere bolnavă psihic și să o închidă într-o instituție de specialitate. Iar această spaimă nu era neîntemeiată – în 1995,

când a apărut interviul ei acordat pentru emisiunea *Panorama*, Nicholas Soames, pe atunci ministru al apărării, prieten apropiat și fost aghiotant al prințului Charles, a descris-o pe Diana ca fiind „într-un stadiu avansat de paranoia”.

Încetul cu încetul, prințesa, precum și cercul ei de apropiați și-au dat seama că, dacă întreaga poveste nu va fi dezvăluită, oamenii nu vor ajunge niciodată să aprecieze și să înțeleagă motivele din spatele oricărei decizii pe care ar fi luat-o. Așadar, prințesa a cugetat îndelung asupra opțiunilor pe care le avea la dispoziție: să comande o serie de articole în ziare, să producă un documentar de televiziune sau să-și publice autobiografia. Diana știa ce mesaj voia să transmită, dar se chinuia să găsească cel mai potrivit mijloc.

Cum putea, așadar, să își facă mesajul cunoscut? După ce a trecut în revistă peisajul media din Anglia, și-a dat seama că erau prea puține locuri unde își putea spune povestea. Casa de Windsor este cea mai influentă familie din Marea Britanie, iar tentaculele ei erau bine strânse în jurul factorilor de decizie din televiziune și din mare parte a ziarelor. Sursele media credibile, BBC, ITV și așa-zisele publicații care se lăudau că fac presă de calitate, ar fi fost atacate din toate părțile, dacă le-ar fi dat cel mai mic semn că își dorea ca acestea să îi prezinte adevărata poziție. Pe de altă parte, dacă povestea sa ar fi apărut în presa tabloidă, Firma ar fi catalogat-o drept un gunoi exagerat.

Ce era de făcut? În micul cerc de prieteni apropiați ai prințesei existau deja suficiente semnale de alarmă privind starea ei psihică și mulți se temeau pentru siguranța Dianei. Era un lucru bine știut faptul că încercase de mai multe ori să își ia viața și, pe măsură ce disperarea ei creștea, exista o spaimă reală că ar putea să o facă din nou. Aceste temeri erau însă temperate de credința că, în cele din urmă, dragostea ei pentru copii avea să o împiedică să apuce pe această cale.

să ne petrecem timpul împreună, să chicotim ca pe vremuri, să împrumutăm haine una de la cealaltă, să stăm la taclale despre tot felul de lucruri fără însemnătate, adică să mă simt din nou în cochilia mea protectoare. Într-o zi, vin regele și regina Suediei să îți ofere cadoul de nuntă, constând în patru sfeșnice din alamă, apoi primești vizita președintelui de cine știe unde. Eram împinsă în mijlocul focului, dar trebuie să spun că educația pe care am primit-o m-a ajutat să mă descurc în toate aceste situații. Adică, nu era ca și cum fusesem aleasă la întâmplare, ca în *My Fair Lady*, și îndemnată să mă descurc cum pot. Știam exact cum trebuia să reacționez.

ÎNTÂLNIREA CU CAMILLA

[Am întâlnit-o] foarte devreme. Am fost introdusă în cercul ei, dar reprezentam o amenințare. Eram foarte tânără, dar reprezentam o amenințare.

*L-am auzit, la un moment dat, vorbind
la telefon [cu Camilla] din baie
și spunându-i: „Indiferent ce se întâmplă,
o să te iubesc întotdeauna”.*

Aveam întotdeauna discuții legate de Camilla. L-am auzit, la un moment dat, vorbind la telefon [cu Camilla] din baie și spunându-i: „Indiferent ce se întâmplă, o să te iubesc întotdeauna”. I-am spus pe urmă că ascultasem la ușă și ne-am certat foarte urât.

Când am sosit la Clarence House, am găsit pe pat o scrisoare de la Camilla. Era datată cu două zile în urmă și spunea: „Ce veste minunată, logodna! Hai să luăm

prânzul împreună cât de curând, când prințul de Wales este plecat în Australia și Noua Zeelandă. O să fie plecat trei săptămâni. Mi-ar plăcea să văd inelul. Cu multă dragoste, Camilla”. A fost ceva uau! Așa că am organizat un prânz. Am luat masa și, ținând cont că eram atât de imatură, habar nu aveam ce înseamnă gelozia, depresia sau altele asemenea. Dusesem o viață minunată ca educatoare la grădiniță – acolo nu sufereai de așa ceva, erai obosită, da, dar asta era tot. Nu era nimeni prin preajmă care să te facă să suferi. Așa că am luat prânzul. Într-adevăr, foarte delicat. M-a întrebat: „Nu ai de gând să vânezi, nu-i așa?” „Pe ce?”, am replicat. „Pe cal. Nu ai de gând să vânezi când o să mergi să locuiești la Highgrove?” „Nu”, am răspuns. „Pur și simplu, voiam să știu asta”, a zis și am crezut că, în ceea ce o privea, cam așa se desfășurau conversațiile. Încă eram prea imatură ca să înțeleg toate mesajele care mi se transmiteau.

În orice caz, cineva de la biroul soțului meu mi-a spus că acesta comandase o brățară pentru ea, o bijuterie pe care o poartă și în ziua de azi. Este o brățară ca un lanț de aur, cu un disc sidefat albastru. Pe ea este gravat „G și F”, de la Gladys și Fred, porecelele lor. Într-o zi, am intrat în biroul acestui bărbat și l-am întrebat: „Ce este în pachetul acela?” „N-ar trebui să vă uitați”, mi-a răspuns. „Ei bine, o să mă uit”, i-am zis. Am deschis pachetul și am văzut brățara. Am zis: „Știi pentru cine e”. Am fost distrusă. Asta se întâmpla cu vreo două săptămâni înainte de nuntă. „O să i-o dăruiască în seara aceasta”, mi-a spus bărbatul. Am fost furioasă, atât de furioasă, atât de furioasă! „De ce nu poți să fii sincer cu mine?” Dar nu, el [prințul Charles] nici nu m-a băgat în seamă. Era de parcă luase o decizie și dacă nu avea să meargă, nu avea să